

Інформація про Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України¹

Історія створення Реєстру

Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України («Реєстр») є першою складовою міжнародного компенсаційного механізму, що покликаний забезпечити відповідальність держави-агресора за шкоду, заподіяну внаслідок війни проти України.

Ідею створення Реєстру було започатковано на міжнародному рівні в результаті ухвалення Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй Резолюції A/RES/ES-11/5 «[Сприяння здійсненню правового захисту і забезпечення відшкодування шкоди у зв'язку з агресією проти України](#)» від 14 листопада 2022 року, в якій було рекомендовано державам-членам ООН у співпраці з Україною створити міжнародний реєстр збитків, який слугував би для фіксації в документальній формі доказів та інформації про заяви щодо збитків, втрат або шкоди, завданих усім постраждалим фізичним та юридичним особам, а також державі Україна, в результаті міжнародно-протиправних дій Російської Федерації в Україні або проти неї, а також для сприяння та координації збору доказів.

12 травня 2023 року Комітет Міністрів Ради Європи ухвалив [Резолюцію CM/Res\(2023\)3 про встановлення Розширеної часткової угоди про Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України](#), якою було створено Реєстр.

Реєстр було створено як платформу для міжурядового співробітництва, яка діє в інституційних рамках Ради Європи. Його створення стало можливим завдяки активній позиції Уряду України, що знайшла підтримку міжнародної спільноти.

8 листопада 2023 року Верховна Рада України ухвалила [Закон](#), яким Україна приєдналася до Часткової розширеної угоди.

Членство в Реєстрі

Членство в Реєстрі є відкритим як для держав-членів Ради Європи, так і для держав, що не є її членами. На сьогоднішній день до Реєстру приєдналися 43 держави та Європейський Союз. Всього Реєстр налічує 41 Учасників та 3 Асоційованих члена.

Оскільки Реєстр прагне набути глобального членства, будь-держава, яка проголосувала за Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН A/RES/ES-11/5 від

¹ Інформаційна довідка станом на 12 лютого 2025 р.

14 листопада 2022 року, може приєднатися до Реєстру як Учасник або Асоційований член, повідомивши про свій намір Генерального секретаря Ради Європи. Будь-яка інша держава може приєднатися до Реєстру за умови схвалення такого приєднання Конференцією Учасників.

Мандат, функції та основні завдання Реєстру

Реєстр слугує для документального обліку доказів та інформації, що стосуються заяв про відшкодування збитків, втрат чи шкоди, завданих 24 лютого 2022 року або пізніше на території України в межах її міжнародно-визнаних кордонів, включаючи її територіальні води, всім зацікавленим фізичним і юридичним особам, а також державі Україна, включаючи її регіональні та місцеві органи влади, державні чи підконтрольні установи, міжнародно-протиправними діями Російської Федерації в Україні або проти України.

Заяви, які відповідають вимогам, встановленим Статутом та правилам, вносяться до Реєстру для подальшого їх розгляду та оцінки компенсаційною комісією, яку ще належить створити. Україна разом з партнерами вже займаються розробкою компенсаційного механізму, який розглядатиме подані заяви по суті, і прийматиме рішення про розмір належної компенсації в кожному окремому випадку.

Структура управління Реєстром

Реєстр має наступну структуру: Конференція Учасників, Рада та Виконавчий директор.

Конференція Учасників («Конференція») є найвищим керівним органом Реєстру, який несе загальну відповідальність за виконання мандату Реєстру. У Конференції представлений кожен Учасник та Асоційований член. Конференція, серед іншого, затверджує правила та положення Реєстру, запропоновані Радою, приймає річний бюджет Реєстру та здійснює нагляд.

Рада несе загальну відповідальність за виконання функцій Реєстру. Склад Ради включає сім експертів у галузі міжнародного права, збитків та заяв, пов'язаних з війною, обліком та оцінкою втрат. Рада розробляє правила і положення, що регулюють роботу Реєстру, які надалі затверджуються Конференцією, та впроваджує їх належним чином. Крім того, Рада ухвалює рішення про прийнятність заяв, які подаються до Реєстру.

Виконавчий директор Реєстру здійснює нагляд та адміністрування роботи Секретаріату Реєстру. До основних функцій Виконавчого директора також входить організація подання заяв, їх обробки та направлення їх разом з рекомендаціями на розгляд Раді для прийняття рішень. Крім того, Виконавчий директор здійснює зв'язок з національними та міжнародними органами, в тому числі з Урядом України, з різних питань, пов'язаних з роботою Реєстру.

Штаб-квартира Реєстру знаходиться в м. Гаага (Нідерланди).

Навесні 2024 року Реєстр відкрив свій допоміжний офіс в Києві, який має своїм завданням підвищення обізнаності різних зацікавлених сторін в Україні, включаючи регіональні та місцеві органи влади, організації громадянського суспільства, бізнес та широку громадськість, про мандат та задачі Реєстру.

Восени 2024 року Реєстр започаткував [Координаційну платформу](#) для співпраці з громадянським суспільством, з метою консолідації зусиль щодо інформування постраждалих про Реєстр та підтримки заявників з боку правозахисної спільноти у процесі подання заяв про відшкодування збитків від російської агресії.

Підхід, орієнтований на постраждалих

У своїй діяльності Реєстр дотримується підходу, орієнтованого на постраждалих. Цей підхід підкреслює важливість визнання та задоволення потреб і прав постраждалих від російської агресії проти України, забезпечуючи, щоб їхні голоси були почуті, а їхній досвід врахований у процесі збору заяв про відшкодування збитків.

Керуючись [Ризькими принципами](#), Реєстр не лише зосереджується на кропіткій роботі, щоб зафіксувати численні заяви про відшкодування збитків, втрат чи шкоди, але й надає пріоритет гідності, повазі та залученню постраждалих, а також гарантує, що їхня точка зору є важливою у цьому процесі, в тому числі, приділяючи особливу увагу найбільш вразливим категоріям постраждалих, таким як жінки та діти. Це зобов'язання відображає широке розуміння справедливості, яке виходить за рамки простого ведення обліку і передбачає активне залучення та підтримку тих, хто найбільше постраждав від війни.

Документи Реєстру

Основними документами Реєстру є: Статут Реєстру; Правила подання, обробки та внесення Заяв; Категорії Заяв, які можуть бути внесені до Реєстру; затверджені Реєстром форми та правила подання окремих категорій заяв; Принципи захисту персональних даних у роботі Реєстру; та Правила залучення Представників.

Зазначені вище, а також інші документи можна знайти на вебсайті Реєстру: <https://rd4u.coe.int/uk/documents>.

Категорії заяв, які можуть бути подані до Реєстру

Реєстром затверджено [перелік](#) із 45 категорій заяв, які можуть бути внесені до Реєстру, які охоплюють заяви з боку фізичних осіб (група А), заяви з боку держави Україна (група В) та заяви з боку юридичних осіб, крім тих, що входять до групи В (група С).

Категорії заяв можуть змінюватися та/або уточнюватися.

Так, для фізичних осіб затверджено такі категорії заяв:

A1 Заяви, пов'язані з вимушеним переміщенням

A1.1 Вимушене внутрішнє переміщення

A1.2 Вимушене переміщення за межі України

A2 Заяви, пов'язані з порушенням особистої недоторканності

A2.1 Смерть близького члена сім'ї

A2.2 Зникнення безвісти близького члена сім'ї

A2.3 Серйозні тілесні ушкодження

A2.4 Сексуальне насильство

A2.5 Катування, нелюдські або такі, що принижують гідність, види поведінки чи покарання

A2.6 Позбавлення свободи

A2.7 Примусова праця або служба

A2.8 Насильницьке переміщення або депортація дітей

A2.9 Насильницьке переміщення або депортація дорослих

A2.10 Інші порушення міжнародного права прав людини, міжнародного гуманітарного права або законів і звичаїв війни

A3 Заяви, пов'язані з втратою майна, доходу або засобів до існування

A3.1 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна

A3.2 Пошкодження або знищення нежитлового нерухомого майна

A3.3 Втрата житла або місця проживання

A3.4 Втрата оплачуваної роботи

A3.5 Втрата приватного підприємництва

A3.6 Втрата доступу або контролю над нерухомим майном на тимчасово окупованих територіях

A3.7 Інші економічні втрати

A4 Втрата доступу до державних послуг

A4.1 Втрата доступу до медичної допомоги

A4.2 Втрата доступу до освіти

Для держави Україна (включаючи регіональні і місцеві органи влади, а також юридичні особи та установи, які перебувають у власності або під контролем України) передбачено такі категорії заяв:

B1 Пошкодження або знищення майна

B1.1 Пошкодження або знищення критичної інфраструктури

B1.2 Пошкодження або знищення не критичної інфраструктури

B1.3 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна - житлових приміщень

B1.4 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна - місць загального користування

B1.5 Пошкодження або знищення громадських будівель та споруд

B1.6 Інші втрати майна

B2 Втрата історичної, культурної та релігійної спадщини

B2.1 Пошкодження або знищення об'єктів чи будівель, які належать до культурних цінностей

B2.2 Втрата об'єктів культурних цінностей

B3 Шкода навколишньому середовищу та природним ресурсам

B3.1 Екологічна шкода

B3.2 Виснаження або шкода природним ресурсам

B4 Державні гуманітарні витрати на підтримку постраждалого населення в Україні

B5 Розмінування та очищення від нерозірваних боєприпасів

Нарешті, для юридичних осіб (крім тих, хто входить до категорії B), передбачено такі категорії заяв:

C1 Пошкодження або знищення майна

C1.1 Пошкодження або знищення критичної інфраструктури

C1.2 Пошкодження або знищення не критичної інфраструктури

C1.3 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна - житлових приміщень

C1.4 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна - місць загального користування

C1.5 Пошкодження або знищення нежитлового нерухомого майна (не пов'язане зі збитками для бізнесу)

C2 Втрата історичної, культурної та релігійної спадщини

C2.1 Пошкодження або знищення об'єктів чи будівель

C2.2 Втрата об'єктів культурних цінностей

C3 Збитки бізнесу та інші економічні втрати

C3.1 Пошкодження, знищення або втрата активів

C3.2 Втрата контролю над майном на тимчасово окупованих територіях

C3.3 Переміщення (евакуація) бізнесу

C3.4 Інші економічні втрати

C4 Гуманітарні видатки

Правила подання заяв у кожній конкретній категорії та відповідні вимоги до доказової бази затверджуються окремо у вигляді форм заяв для кожної категорії.

Протягом 2024 р. Рада Реєстру прийняла форми та правила по всіх категоріях заяв, які можна буде подати до Реєстру. Більша частина з них вже затверджена Конференцією Учасників, а остання група з прийнятих Радою

форм і правил планується до затвердження Конференцією у першій половині 2025 р.

Зі схваленими Реєстром формами та правилами подання заяв можна ознайомитися на вебсайті Реєстру: <https://rd4u.coe.int/uk/documents>.

Категорії, відкриті для подання до Реєстру (станом на 12 лютого 2025 р.)

Заяви до Реєстру подаються виключно через [вебпортал Дія](#).

Наразі в Дії відкрито технічну можливість для подання заяв до Реєстру у двох категоріях:

- у категорії А3.1 – пошкодження або знищення житлового нерухомого майна фізичних осіб (з 2 квітня 2024 р.) та
- у категорії А2.1 – смерть близького члена сім'ї (з 16 січня 2025 р.).

Заяви у **категорії А3.1** можуть бути подані фізичними особами або від імені фізичних осіб, які є власниками житлової нерухомості на території України в межах її міжнародно-визнаних кордонів, включаючи її територіальні води, яку було пошкоджено або знищено 24 лютого 2022 року або після цієї дати, міжнародно-протиправними діями Російської Федерації в Україні або проти України.

Заяви в категорії А3.1 можуть бути подані лише щодо вартості знищеного майна або ремонту чи відбудови пошкодженого майна. Заяви щодо інших втрат, пов'язаних з житловою нерухомістю, які були подані в цій категорії, не будуть внесені до Реєстру. Для того, щоб вони підлягали внесенню до Реєстру, такі заяви мають бути подані в інших категоріях.

Щодо кожного об'єкта нерухомого майна слід подати окрему заяву. Якщо майно перебуває в спільній власності, то кожен співвласник повинен подати окрему заяву щодо своєї частки.

Заяви можна подавати також і щодо майна, яке знаходиться на тимчасово окупованій території України чи в зоні активних бойових дій.

Заявник повинен надати інформацію та докази на підтримку заяви в категорії А3.1, зокрема: інформацію про особу заявника; докази щодо пошкодженого або знищеного майна та права власності на нього, в т.ч. інформацію з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно в Україні (ДРРП), якщо вона є в ДРРП, а також інформацію про співвласників (якщо вони є); інформацію щодо подання заяви до Реєстру пошкодженого та знищеного майна в Україні, якщо таку заяву було подано; інформацію про те, як саме майно було пошкоджено або знищено; та орієнтовну суму вимоги заяви та суму будь-якої експертної оцінки збитків.

Під час подання заяви через вебпортал Дія деяка інформація для заяви буде взята з різних існуючих електронних джерел.

На вебсайті Реєстру також можна знайти [відповіді на поширені питання](#), пов'язані із категорією заяв А3.1.

Категорія А2.1 призначена для заяв, пов'язаних із душевним болем та стражданнями, спричиненими смертю близького члена сім'ї на території України в межах її міжнародно-визнаних кордонів, включаючи її територіальні води, 24 лютого 2022 року або після цієї дати, завданою міжнародно-протиправними діями Російської Федерації в Україні або проти неї. Ця категорія також включає заяви про смерть, яка настала за межами території України, але безпосередньо пов'язана з подією, що сталася на території України.

Заяви, пов'язані з матеріальними наслідками смерті близького члена сім'ї, включаючи втрату доходу або підтримки від такого члена сім'ї, подаються в інших відповідних категоріях.

Заява може бути подана близьким членом сім'ї померлої особи або іншим членом сім'ї, який має законний інтерес в її поданні, або від імені таких членів сім'ї.

Інші члени сім'ї померлої особи, які не є близькими, повинні довести законний інтерес у поданні заяви, а саме – наявність близьких стосунків та елементів залежності, які відрізняються від звичайної спорідненості з померлою особою.

Якщо в померлої особи є декілька родичів, які бажають подати заяву за категорією А2.1, кожен з них повинен подати свою окрему заяву.

Заявник повинен надати інформацію та докази на підтримку заяви в категорії А2.1, зокрема: інформацію про померлого члена сім'ї (ідентифікаційні дані, дату та місце смерті, інформацію про реєстрацію смерті тощо); інформацію та докази щодо спорідненості заявника з померлим членом сім'ї (в тому числі, де це застосовно, докази цивільного партнерства або близьких стосунків та елементів залежності, що відрізняються від звичайної спорідненості з померлим); опис та докази події, яка спричинила смерть; та інформацію про провадження в судових та правоохоронних органах (за наявності) тощо.

Під час подання заяви деяка інформація буде взята з різних існуючих електронних джерел, зокрема з Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

На вебсайті Реєстру містяться [відповіді на поширені питання](#), пов'язані із категорією заяв А2.1.

Станом на 12 лютого 2025 року до Реєстру подано понад 15 тисяч заяв у зазначених вище двох категоріях. Найближчим часом планується відкриття технічної можливості для подання й інших категорій заяв.

Прийнятність заяв, їх подання та внесення до Реєстру

Для того, щоб заяву було внесено до Реєстру, вона повинна відповідати трьом критеріям прийнятності, що містяться в Статуті Реєстру. Так, заяви мають бути подані стосовно збитків, втрат чи шкоди, які були завдані: (i) 24

лютого 2022 року або пізніше; (ii) на території України в її міжнародно-визнаних кордонах, включаючи територіальні води; (iii) міжнародно-протиправними діями Російської Федерації в Україні або проти України.

Як зазначалося вище, подання заяв здійснюється заявниками виключно через [вебпортал Дія](#), що забезпечує спрощений та доступний спосіб подання заяв до Реєстру. У майбутньому заяви від фізичних осіб можна буде подати також через центри надання адміністративних послуг.

Жодної плати за подання заяви до Реєстру не стягується та не передбачається в майбутньому.

Більш детальні інструкції та роз'яснення про те, як подати заяву до Реєстру, можна знайти на веб-сайті Реєстру: <https://rd4u.coe.int/uk/claims-and-process>.

Прийнятні заяви вносяться до Реєстру. Так, у грудні 2024 року Реєстр прийняв [перші рішення](#) про внесення заяв до Реєстру, що є важливим кроком у забезпеченні справедливості у зв'язку з агресією Російської Федерації проти України.

Прийняті рішення стосуються 832 заяв щодо пошкодження або знищення житлового нерухомого майна (категорія заяв А3.1). Одна група заяв, внесених до Реєстру, стосується будинків і квартир в місті Бахмут; інша група включає заяви з різних населених пунктів по всій Україні.

Участь Реєстру в створенні міжнародного компенсаційного механізму

Як зазначалося, робота Реєстру, включаючи його цифрову платформу з усіма даними про заяви та докази, що містяться в ньому, є першою складовою майбутнього міжнародного компенсаційного механізму, який буде створено окремим міжнародним інструментом у співпраці з Україною.

Точна форма майбутнього компенсаційного механізму підлягає визначенню, але вона може включати комісію з розгляду заяв і компенсаційний фонд, уповноважені розглядати заяви та виносити рішення та/або виплачувати компенсацію за збитки, втрати чи шкоду, спричинені міжнародно-протиправними діями Російської Федерації в Україні або проти України.

Реєстр через свого Виконавчого Директора та за підтримки свого Секретаріату бере участь та сприяє, в разі потреби, роботі, спрямованій на створення такого компенсаційного механізму, та вживає необхідних заходів для підготовки передачі Реєстру до компенсаційного механізму відповідно до цього Статуту.

На сьогодні відбулося чотири підготовчих зустрічі щодо міжнародного інструменту зі створення компенсаційної комісії для України, остання з яких - з 28 по 30 січня 2025 року в Гаазі, на якій взяли участь представники понад 50 держав.

Ця зустріч ознаменувала завершення підготовчої роботи над документом про створення компенсаційної комісії і тепер процес переходить до формальних переговорів у форматі багатостороннього Міжурядового комітету з переговорів (МКП), який очолять Нідерланди та Україна за підтримки Реєстру.

Запрошення до участі в переговорах буде надіслано 94 державам, які підтримали Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН A/RES/ES-11/5 від 14 листопада 2022 року, а також Європейському Союзу. Проект міжнародного договору про створення компенсаційної комісії буде поширений для його обговорення під час першого раунду переговорів у рамках МКП.

Рада Європи готова відігравати ключову роль у створенні компенсаційної комісії, саме тому на Раду Європи було покладено завдання розробити пропозицію щодо проекту Мандату для конвенції Ради Європи, яка буде відкритою до приєднання.

Створення компенсаційної комісії отримало широку міжнародну підтримку. Обговорення та висновки 4-ї підготовчої зустрічі є важливим кроком на шляху до формальних переговорів, спрямованих на створення надійного механізму для розгляду заяв про відшкодування шкоди, спричиненої агресією Російської Федерації проти України. Цей значний поступ підкреслює непохитну відданість міжнародної спільноти зусиллям щодо притягнення винних до відповідальності та забезпечення відшкодування збитків Україні.

Корисні посилання

Register of Damage for Ukraine (#RD4U)

Register of Damage for Ukraine - RD4U

Register of Damage for Ukraine (#RD4U)

Вебсайт Реєстру: <https://rd4u.coe.int/uk/>. QR-

код:

Вебсайт Дії: <https://diia.gov.ua/services/categories/gromadyanam/reparatsii-mizhnarodnyi-reiestr-zbytkiv>.

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: ФРОЛОВ ПАВЛО ВАЛЕРІЙОВИЧ
Сертифікат: 5E984D526F82F38F04000000B4EAC600FE8B3B05
Дійсний до: 12.07.2025 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-82/1-2025/35702 від 13.02.2025

1808211